

حال «پزشك خانواده» خوب نیست

روزگاري تخت گاز مي‌رفت و حالا موتور سوزانده است! اين خلاصه روالي است..

اجراي طرح پزشك خانواده از سال 84 آغاز شده و هنوز سراسري نشده است

حال #171;پزشك خانواده» خوب نیست

روزگاري تخت گاز مي‌رفت و حالا موتور سوزانده است! اين خلاصه روالي است که پزشك خانواده در سال‌هاي اخير طي کرده و گرچه زماني هدفی سهل‌الوصول براي وزارت بهداشتي‌ها محسوب مي‌شد، حالا رويابي دور است که خيلي‌ها به عملي شدنش با دیده تردید مي‌نگرند؛ همان چراغي که وزير بهداشت مي‌گويد نمي‌خواهد بگذارد خاموش شود اما....

تقریبا محال است کسی در کشورمان با رسانه‌ها دوست باشد و چیزی از طرح پزشك خانواده نشنیده باشد. طرح پزشك خانواده، از سال 84 در کشور آغاز شد و حالا در چهار استان کشور به شکل سراسري در حال اجراست.

این طرح به شکل رسمي از حدود شش سال پيش در کشور آغاز شد و هدف از آن توزيع عادلانه درمان بين همه اقشار و کاهش پرداخت‌ها از جیب مردم است. همچنین طرح پزشك خانواده روشي موثر براي ارتقاي سطح سلامت عمومي و رساندن پیام‌هاي بهداشتي مهم متولیان بهداشت و درمان در کشور به عموم مردم است و در غربالگري‌هاي عمومي نیز به کار مي‌آید.

بخشي از اعتبارات این طرح سهم وزارت بهداشت و مقداري هم سهم سازمان‌هاي بیمه‌گر است و از آنجا که مصوبه دولت است، تامین اعتباراتش به عهده دولت است.

این طرح قرار است مشکل بيکاري پزشکان عمومي را نیز حل کند زیرا رکن اصلي‌اش این گروه از پزشکان هستند. براساس این طرح هر پزشك بايد 2500 بیمار را درمان کند و به‌ازاي هر نفر نیز 2100 تومان دریافت مي‌کند.

طرح پزشك خانواده هم‌اکنون در استان‌هاي تهران، مازندران، فارس و سيستان و بلوچستان اجراي شده و به گفته وزارت بهداشتي‌ها قرار است با اجراي کامل آن در کشور بیش از ۵۳میلیون نفر در شهرهاي بالای ۲۰ هزار نفر جمعیت تحت پوشش قرار بگیرند.

با این حال گرچه برخي وزارت بهداشتي‌ها مي‌گویند در آینده‌اي نزدیک به شهر ري و اسلامشهر نیز مي‌رسد و حتي قرار است به زودي همه کشور را دربر بگیرد، مدتي است گفته‌هاي مسئولان نشان مي‌دهد اوضاع پیشرفت این طرح به آن خوبي‌ها که بیشتر گفته مي‌شد، نیست و با آن که وزارت بهداشت در مراحل ابتدائي اجراي آن عزمش را جزم کرده بود، اما آرام‌آرام تکتک مسئولان، لب به افشاگري گشوده‌اند تا دلایل اجرانشدن احتمالي‌اش را توجیه کنند.

اجراي طرح پزشك خانواده اکنون به حدي با مشکل مواجه شده است که بتازگي سيد عبدالله عمادي، معاون رفاه اجتماعي وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعي درباره این طرح که قرار بود کاملا رایگان باشد، در گفت‌وگو با ایسنا اعلام کرده قرار است مراجعه ماهانه بیماران به پزشك خانواده محدود شود و به این ترتیب هر بیمار ماهانه دو تا سه مرتبه بیشتر نمي‌تواند از خدمات رایگان استفاده کند.

نبضش به ضربان افتاد، فكري کنید!

يکي از مسئولاني که اخيرا از موانع موجود بر سر راه پزشك خانواده حرف زده است سيدحسن امامي‌رضوي، معاون درمان وزير بهداشت است که هنوز يادش نرفته، قرار بود مجلس 6000 ميليارد تومان اعتبار براي اجراي شدن این طرح در اختيار وزارت بهداشت بگذارد؛ همان 6000 ميليارد توماني که روي کاغذ باقي مانده و دست وزارت بهداشتي‌ها از آن خالي مانده است.

او در گفت‌وگو با فارس تصريح مي‌کند: امروز تنها نگراني ما بحث بودجه است که اگر تامین شود ديگر وزارت بهداشت هيچ مانعي

برای اجرایی کردن طرح نخواهد داشت و دقیقاً همان طور که رئیس‌جمهور دستور داده است طرح را دو ساله اجرایی می‌کند.

گلایه‌ها اما فقط از اتاق معاون درمان در وزارت بهداشت به گوش نمی‌رسد. حالا که قرار است طرح پزشک خانواده گسترش پیدا کند و نسخه 02 آن اجرایی شود، حرف و حدیث‌ها درباره احتمال شکست خوردنش بیشتر شده است، تا جایی که شریعتی، دبیر اجرایی پزشک خانواده در کشور، در واکنش به انتقادهای به مهر می‌گوید: «#171؛ اگر وقت داشتیم به این نقدها پاسخ مشروع می‌دادم، ولی عجلتاً بدانید در یک بند از ابلاغیه برنامه ۰۲ توسط دولت، اجازه تصحیح این نسخه و ابلاغ همزمان آن به ستاد اجرایی پزشک خانواده داده شده است و می‌توان تمام نواقص برنامه را از این طریق رفع کرد، کما این‌که تاکنون در برخی موارد اصلاحاتی در نسخه اولیه انجام شده است.»

گره اصلی این جریان را شریعتی در حرف‌هایش رو می‌کند و پرده‌پوشی را کنار می‌گذارد تا به مردم اعلام کند که اعتبار اجرایی برنامه پزشک خانواده در بودجه سال 91 دیده نشده است.

در نسخه 02 پزشک خانواده قرار است این طرح در همه شهرهای با جمعیت بالای یکصد هزار نفر اجرا شود.

چراغش کم‌سو شده؟

گفته‌های مسئولان حکایت از آن دارد که حال طرح پزشک خانواده خوب نیست و با این حال مرضیه وحیددستجردی، وزیر بهداشت از آن دست پزشک‌هایی است که تا لحظه آخر ناامید نمی‌شوند و بر بالین بیمار بدحالشان به انتظار بهبود می‌نشینند و برایش حرف‌های امیدوارکننده می‌زنند.

دستجردی هنوز هم امیدوار است و حتی انتقادهایش را هم با زبانی نرم و ملایم بیان می‌کند، اما به هر حال پشت همه این توصیه‌های ملایم، هشدارهای جدی پنهان شده است. برای مثال وقتی وزیر بهداشت می‌گوید: «#171؛ نمی‌گذاریم چراغ پزشک خانواده کم‌سو شود» یعنی شرایطی پیش آمده است که او را نگران کم‌سو شدن این چراغ کرده یا وقتی می‌گوید: «#171؛ ۸۰۰ تا ۹۰۰ میلیارد تومان بودجه جهت تحت پوشش قرار دادن شهرهای کشور نیاز است که امیدواریم معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری این بودجه را در اختیار سازمان‌های بیمه‌گر قرار دهد» یعنی هنوز این معاونت بودجه را به سازمان‌های بیمه‌گر نداده است.

همه پزشکان اما لحن ملایم دستجردی را ندارند، برای مثال عابد فتاحی، عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس رک و بی‌پرده گفته است در شرایط کنونی امیدی به آینده این طرح ندارد و حسینعلی شریعتی رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس نیز بارها و بارها اعلام کرده است که هرچند طرح پزشک خانواده جزو اولویت‌های نظام سلامت کشور بوده، اما نبود اعتبارات در حوزه سلامت، مانع اجرایی شدن طرح پزشک خانواده شده است.

بیمه‌ها می‌نالند

از سوی دیگر با آن که وزیر بهداشت می‌گوید سهم بیمه‌ها در اجرای طرح پزشک خانواده 900-800 میلیارد تومان است، سیدعبدالله عمادی، معاون وزیر تعاون کار و رفاه اجتماعی نظر دیگری دارد و در گفت‌وگو با فارس تصریح می‌کند: قرار بود هزار میلیارد تومان اعتبار به این طرح اختصاص داده شود تا بشود در شش ماه تمام کشور را تحت پوشش این طرح قرار داد، اما هنوز معاونت نظارت و راهبردی ریاست جمهوری این اعتبار را تخصیص نداده و بیمه‌ها از اعتباراتشان برای اجرای آن استفاده نمی‌کنند.

عمادی به فارس می‌گوید: به ما قول دادند که در سال 92 اعتبار مورد نیاز برای اجرای این طرح تخصیص داده شود.

بخت یار دستجردی می‌شود؟

تقریباً سه ماه تا پایان سال فرصت باقی مانده است و تجربه‌های پیشین از روند تخصیص اعتبار به مصوبات گویای آن است که زمستان، فصل تخصیص اعتبار نیست و احتمالاً اعتباری که متولیان سلامت در کشور به دنبال آن هستند دست‌کم تا فروردین سال آینده به دستشان نمی‌رسد و طرحی که قرار است اقشار فقیر و ضعیف را از خدمات بهداشتی و درمانی برخوردار کند و از هزینه‌های غیر ضروری مردم بکاهد به این زودی‌ها قرار نیست سراسری شود.

با این حال می‌شود امیدوار بود که بخت یار وزیر بهداشتی باشد که بیش از دیگر وزرای بهداشت در دوره‌های پیشین به بهبود وضع سلامت اقشار فقیر فکر کرده است. می‌شود امیدوار بود که اعتبار مورد نیاز اجرایی شدن طرح پزشک خانواده میان تجربه‌هایی که ما از

روند تخصیص اعتبار داریم يك استثنای طلایی باشد و در همین چند ماه باقیمانده به پایان سال تامین شود و دل وزارت بهداشتیها را خوش کند و مردم را راضی، فقط به شرطی که مسئولان ایمان بیاورند این طرح، اولویت نظام سلامت است و به هیچ قیمتی نباید متوقف شود.

مریم یوشی زاده / گروه جامعه